

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžso/30/2016
Identifikačné číslo spisu: 1015200681
Dátum vydania rozhodnutia: 29.11.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1015200681.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Ing. Miroslava Gavalca, PhD. v právnej veci žalobcu: Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, Štúrova 2, Bratislava, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Špitálska 8, Bratislava, za účasti: Y. X., H., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. UPS/US1/SSVOPHN/BEZ/2013/13790/002 zo dňa 24.06.2013, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/107/2015-48 zo dňa 19.04.2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/107/2015-48 zo dňa 19. apríla 2016 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom podľa § 250j ods. 2 písm. a/ zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného č. UPS/US1/SSVOPHN/BEZ/2013/13790/002 zo dňa 24.06.2013 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Žalobcovi náhradu trov konanie nepriznal.

Krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia a postupu konajúceho správneho orgánu dospel k záveru, že žalobe je treba priznať úspech.

Považoval za potrebné pripomenúť, že úlohou súdu je v podmienkach materiálneho právneho štátu vždy nájsť také riešenie, ktoré je v súlade so všeobecnou ideou spravodlivosti, resp. v súlade s prirodzeno-právnymi princípmi. Súd nemôže tolerovať formalistický prístup. Povinnosť súdu nachádzať právo neznamena len vyhľadávať priame a výslovné pokyny v zákonom texte, ale tiež formulovať, čo je zmyslom a účelom právnych predpisov. Súd teda musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musia smerovať k spravodlivému výsledku. Súdu prislúcha, aby sa zaoberal otázkou, či mechanická a formalistická aplikácia zákona bez ohľadu na zmysel a účel záujmu chráneného právnou normou, nemôže priniesť absurdné následky a v prípade, že tomu tak je, aby takúto interpretáciu zákona

odmietol a zvolil výklad v duchu zákona. Preto v situácii, keď ustanovenie právneho predpisu dovoľuje dvojaký výklad (jeden ústavne súladným a druhý ústavne nesúladným spôsobom), má prioritu jeho výklad ústavne súladným spôsobom. Podľa právneho názoru ústavného súdu preto ústavne súladný výklad zákonov týkajúcich sa rozhodovacej činnosti súdov predstavuje neoddeliteľnú súčasť ich rozhodovacej činnosti a ako taký jedine zodpovedá základnému právu každého na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy (II. ÚS 50/01).

Tiež zdôraznil, že vždy je nevyhnutné vychádzať z konkrétnych skutkových zistení v každej súdom prejednávanej veci. Mnohé prípady a ich špecifické okolnosti môžu byť značne komplikované a netypické; to však nezabavuje súd povinnosti urobiť všetko pre spravodlivé riešenie, akokoľvek sa to môže zdať zložité. Spravodlivosť musí byť v procese, ktorým súd interpretuje a aplikuje právo, vždy prítomná ako hodnotový činiteľ. Spravodlivosť je hodnotovým princípom, ktorý je spoločný všetkým demokratickým právnym poriadkom. Nad každým vytváraním súdneho rozhodnutia sa nesie dvojaký imperatív: rozhodnutie musí byť nielen zákonné, ale predovšetkým spravodlivé. Úlohou súdu je práve rozpoznať cez zákon spravodlivosť.

V danom prípade sa súd stotožnil s názorom žalobcu, že nesprávne postupoval úrad, keď posúdil druh vyplateného výživného účastníčkou konania označené ako dlžné výživné za výživné bežné. Súd nesúhlasil ani so zánikom výhody splátok tak ako to tvrdil žalovaný. Poznamenal, že správne tvrdil žalobca, že dlžné výživné vyplývajúce z právoplatného rozhodnutia súdu pre posúdenie nároku na náhradné výživné nie je rozhodujúcou skutočnosťou a potom ani jeho prípadná úhrada ho na takú nemôže povýšiť. Potom zúčtovanie sumy dlžného výživného postupom podľa § 10 ods. 1 zákona č. 201/2008 Z. z. tak ako to vykonal prvostupňovým rozhodnutím úrad práce a potvrdzujúcim rozhodnutím žalovaný, sa priechi zmyslu a účelu zákona. Vecne správna a logická je argumentácia žalobcu, toto potvrdzujúca, s ktorou súd plne súhlasil. Podľa krajského súdu správne tiež namietať žalobca, že v danom prípade za predpokladu splnenia hmotnoprávných podmienok by bolo možné rozhodnúť len o zúčtovaní vyplateného náhradného výživného postupom podľa § 10 ods. 2 zákona, čo sa však nejedná o daný prípad, pretože obsah administratívneho spisu osvedčuje, že nárok oprávnenej osobe nezanikol a tento naďalej trvá. I podľa názoru súdu sumy, ktoré boli vyplatené navyše, mal úrad zúčtovať so sumami bežne ďalej vyplácaného náhradného výživného. Ak tak nepostupoval, čo nepostupoval, rozhodol v rozpore s ust. § 10 ods. 1 a 2 zákona č. 201/2008 Z.z.

Nesprávnosť právneho názoru žalovaného podľa krajského súdu spočívala aj v tom, že úrad práce ani nie je oprávnený o vrátení sumy náhradného výživného vyplateného v nesprávnej výške rozhodovať. Tomuto prináleží podľa § 5 písm. a/ bod 6 zákona rozhodovať len o povinnosti vrátiť neprávom vyplatené sumy náhradného výživného podľa § 10 zákona. Len takýto výklad zákona a postup na ňom založený je ústavne konformný a súladný s čl. 2 ods. 2 Ústavy SR. Keď takýto postup úrad a žalovaný nezvolil, jeho právny názor súd nemohol považovať za vecne správny, pretože tento je odporujúci vyššie citovaným zákonným ustanoveniam.

Krajský súd sa však nestotožnil s námietkami procesného charakteru, keď mal zato, že z administratívneho spisu vyplýva dostatok zistenia skutkového stavu, ktorý sa ale premietol do vecne nesprávneho záveru a tento bol postačujúco preskúmateľne v rozhodnutiach zdôvodnený, len s týmto názorom ako je už vyššie uvedené, sa súd nemohol stotožniť. Vzhľadom na vyššie uvedené súd napadnuté rozhodnutie zrušil.

Rozsudok krajského súdu napadol žalovaný včas podaným odvolaním z dôvodov podľa § 205 ods. 2 O.s.p. písm. a) a f) a podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p.

Poznamenal, že prokurátor v žalobe vymedzil nedostatky pri rozhodovaní správnych orgánov oboch stupňov, ku ktorým sa žalovaný vyjadril vo vyjadrení zo dňa 10.11.2015.

Mal za to, že súd prvého stupňa sa námietkami žalovaného nezaoberal a nevysporiadal sa s nimi, pričom podľa názoru žalovaného ide o podstatné skutočnosti pre rozhodnutie vo veci, čím súd prvého stupňa

odňal žalovanému možnosť konať pred súdom, rozhodnutie súdu prvého stupňa nie je riadne a presvedčivo odôvodnené, je arbitrárne a nepreskúmateľné.

V ďalšom žalovaný poukázal na skutočnosť, že zákon č. 201/2008 Z. z. rozhodnutie o zúčtovaní nepozná. V zmysle § 10 ods. 1 zákona č. 201/2008 Z. z. sa rozhoduje o povinnosti vrátiť vyplatené výživné. Z ustanovenia § 10 ods. 1 predmetného zákona je zrejmé, že povinnosť vrátiť vyplatené výživné sa nevzťahuje iba na povinnosť vrátiť neprávom vyplatené sumy náhradného výživného, ale aj na sumy náhradného výživného vyplatené vo vyššej sume ako patrili. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný bol v danom prípade oprávnený rozhodnúť o vrátení sumy náhradného výživného. K zúčtovaniu náhradného výživného, na ktoré poukazoval žalobca, podľa žalovaného dochádza v súlade s § 10 ods. 2 zákona č. 201/2008 Z. z. v prípade, že náhradné výživné sa vypláca aj po právoplatnosti rozhodnutia o povinnosti vrátiť vyplatené náhradné výživné. V uvedenom prípade je možné dlžnú sumu v zmysle § 10 ods. 2 zákona č. 201/2008 Z. z. zúčtovať s bežne vyplácaným náhradným výživným, a to tak, aby po zaučtovaní vyplatené náhradné výživné nebolo nižšie ako minimálne výživné.

Konštatoval, že krajský súd v danom prípade vychádzal striktnie z doslovného výkladu ustanovenia § 5 písm. a) bod 6 zákona č. 201/2008 Z. z. v súlade s ktorým, úrad práce, sociálnych vecí a rodiny príslušný podľa miesta trvalého pobytu oprávnenej osoby rozhoduje o povinnosti vrátiť neprávom vyplatené sumy náhradného výživného podľa §10. Mal zato, že ustanovenia zákona je potrebné vykladať v ich vzájomnej súvislosti, t. j. v danom prípade nie je možné vychádzať z doslovného výkladu ustanovenia § 5 písm. a) bod 6 zákona č. 201/2008 Z. z., ale z jeho vzájomnej súvislosti s § 10 predmetného zákona.

Konaním súdu prvého stupňa a jeho rozhodnutím sú podľa žalovaného naplnené odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. a) a f) O.s.p. a podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., preto na základe vyššie vymedzených skutočností žiadal, aby odvolací súd v súlade s § 220 O.s.p. zmenil rozsudok krajského súdu, tak že žalobu žalobcu zamietla.

Žalobca sa k odvolaniu vyjadril v zákonom stanovenej lehote v podaní zo dňa 20.07.2016, v ktorom uviedol, že:

1/ S argumentáciou žalovaného o arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti rozsudku krajského súdu sa zásadne nestotožnil argumentujúc, že zúčtovanie sumy dlžného výživného podľa § 10 ods. 1 zákona č. 201/2008 Z. z. sa prieči zmyslu a účelu zákona. Dodal, že nie je v kompetencii orgánu verejnej správy riešiť otázku zročnosti pohľadávky (dlžného výživného), a to navyše spôsobom, ktorý nezodpovedá zákonu;

2/ Rovnako nesprávne žalovaný vyložil ustanovenie § 72 ods. 2 Exekučného poriadku, v zmysle ktorého platbu povinného zo dňa 31. 10. 2012 vo výške 165,78 Eur, nebolo možné považovať za platbu dlžného výživného. Ak by sa postupovalo v zmysle stanoviska žalovaného, že bližšie neurčené plnenia dlžníka (povinného) by pripadli na úhradu neskorších záväzkov, nárok oprávnenej na staršie neuhradené dávky výživného by sa mohol premlčať;

3/ Zotrváva na stanovisku, že vzhľadom na skutočnosť, že nárok oprávnenej osobe nezanikol a naďalej trval, mal žalovaný sumy, ktoré boli podľa neho vyplatené navyše, zúčtovať so sumami bežne ďalej vyplácaného náhradného výživného. Znamená to, že mal ďalej vyplácať náhradné výživné vo výške, v ktorej by bola zohľadnená suma uhradeného bežného výživného. Dodal, že orgány verejnej správy uvedeným aplikačným postupom len zastierajú nedostatky legislatívnej úpravy, a to na úkor oprávnených osôb. V rozpore s pôvodným účelom zákona, namiesto poskytnutia prechodnej pomoci, im odnímajú akékoľvek plnenie výživného uhradené povinnou osobou, čím im v konečnom dôsledku, napríklad určením splátok na vrátenie vyplateného náhradného výživného, znižujú mesačný ich príjem;

4/ Rozsudok krajského súdu považoval z vyššie uvedených dôvodov za vecne správny, vydaný v súlade so zákonom, preto navrhol jeho potvrdenie.

K odvolaniu žalovaného sa v stanovenej lehote vyjadril aj pribratý účastník konania, a to v podaní zo dňa 25.07.2016, v ktorom uviedol, že sa stotožňuje s rozhodnutím krajského súdu a naďalej trvá na tom, že

žalovaný nesprávne posúdil druh vymoženého výživného ako bežné. Mal za to, že otec maloletého E. X. (povinný), nemal možnosť vyjadriť sa k zaplatenej sume a potvrdiť tak, že zaslaná suma je splátkou dlžného výživného za obdobie od 26.12.2003 do decembra 2009, ktorá činí sumu 4090,88 eur.

Tiež poukázal na to, že ak má súd prihliadať na ust. § 72 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti, nemôže súhlasiť s tvrdením správneho orgánu, ktorý rozhodol, že vyplatená suma je bežným výživným za tri po sebe idúce mesiace september - október 2013 a čiastočne august, keďže suma 165, 78 eur od povinného bola vyplatená jednorazovo dňa 31.10.2012 a teda dá sa považovať za pohľadávku bežného výživného za mesiac september vo výške 66,39 eur a splátku dlžného výživného za obdobie od 26.12.2003 do decembra 2009.

Nesúhlasil s tvrdením správneho orgánu, že ak vyplatenú sumu účastník konania označil ako dlžné výživné, išlo len o jeho subjektívny názor. Nestotožnil sa ani s tým, že by povinný mal byť zbavený práva uhradiť dlžné výživné za obdobie od 26.12.2003 do decembra 2009 a to akýmkoľvek spôsobom. Odmietal tvrdenie, že mu výživné bolo vyplatené neprávom alebo vo vyššej sume a žiadal o vykonanie podrobnejšieho dokazovania a dopytovania s prihliadnutím na jeho práva, ako zákonného zástupcu maloletého E. X., na vymoženie dlžného výživného. Žiadal preto, aby odvolací súd pri svojom rozhodovaní vychádzal aj z uvedených skutočností.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok je vo výroku vecne správny; preto ho po preskúmaní opodstatnenosti odvolacích dôvodov postupom podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 29.11.2017 potom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli a internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk) najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve súdy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov preskúmajú zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia súd skúma, či žalobou napadnuté rozhodnutie je v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky, t. j. najmä s hmotnoprávnymi a procesnými administratívnymi predpismi.

V intenciách ustanovenia § 244 ods. 1 O.s.p. súd preskúma aj zákonnosť postupu správneho orgánu, ktorým sa vo všeobecnosti rozumie aktívna činnosť správneho orgánu, podľa procesných a hmotnoprávných noriem, ktorou realizuje právomoc stanovenú zákonmi. V zákonom predpísanom postupe je správny orgán oprávnený a súčasne aj povinný vykonať úkony v priebehu konania a ukončiť ho vydaním rozhodnutia, ktoré má zákonom predpísané náležitosti, ak sa na takéto konanie vzťahuje zákon o správnom konaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací primárne v medziach odvolania preskúmal rozsudok, ktorým krajský súd zrušil žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa a odvolanie žalobcu zamietol, a preto odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného a prvostupňového správneho orgánu a konanie im prechádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v žalobe a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu.

Je nutné zdôrazniť, že podľa ustálenej súdnej judikatúry (najmä nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II ÚS 127/07-21, alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu sp. zn. 6Sžo 84/2007, sp. zn. 6Sžo 98/2008, sp. zn. 1Sžo 33/2008, sp. zn. 2Sžo 5/2009 či sp. zn. 8Sžo 547/2009) nie je úlohou súdu pri výkone správneho súdnictva nahradzovať činnosť správnych orgánov, ale len preskúmať zákonnosť ich postupov a rozhodnutí, teda to, či oprávnené a príslušné správne orgány pri riešení

konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy.

V takto vymedzenom rámci prieskumu a po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správneho orgánu Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že podstatou súdneho odvolania proti rozsudku krajského súdu ako aj žaloby, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného, je otázka správneho zistenia rozhodujúcich skutočností a dostatočného rámca podkladov pre naplnenie zásady materiálnej pravdy v ďalšom procese aplikácie hmotného práva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu s prihliadnutím na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v celom rozsahu a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednávanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, Najvyšší súd Slovenskej republiky sa vo svojom odôvodnení následne obmedzí iba na doplnenie svojich dopĺňujúcich zistení a záverov zistených v odvolacom konaní (§ 219 ods. 2 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. umožňuje odvolaciemu súdu doplniť odôvodnenie prvostupňového súdu o ďalšie dôvody).

Predmetom súdneho konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. j. UPS/US1/SSVOPHN/BEZ/2013/13790/002 zo dňa 24.06.2013, ktorým tento v odvolacom konaní zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa č. MII/OPVHN/SOC/2013/93-003 zo dňa 29.04.2013 (ďalej len „prvostupňové správne rozhodnutie“ alebo „rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa“).

Odvolací súd z predloženého spisu súdu prvého stupňa, súčasťou ktorého je aj administratívny spisový materiál, v danej veci zistil, že pribratý účastník žiadosťou o náhradné výživné zo dňa 29.03.2011 požiadal Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce (správny orgán prvého stupňa) o vyplatenie náhradného výživného z dôvodu neplatenia výživného povinnou osobou. Rozhodnutím č. 2011/14511/IH2/1 zo dňa 15.04.2011 bolo správnym orgánom prvého stupňa žiadateľovi priznané náhradné výživné v sume 66,39 Eur mesačne od 01.12.2010. V rámci prehodnotenia trvania nároku žiadateľa na náhradné výživné si správny orgán vyžiadaval od Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (ďalej len „Centrum“) potvrdenie o stave a priebehu výkonu rozhodnutia zo dňa 14.12.2010 alebo potvrdenie o nemožnosti vymáhania výživného z cudziny pre oprávnenú osobu proti povinnému. Z potvrdenia Centra zo dňa 15.03.2013 vyplynulo, že oprávnenej osobe bola od povinného doposiaľ doručená jedna platba výživného, a to dňa 31.10.2012 vo výške 165,78 Eur. Dňa 11.04.2013 bolo žiadateľovi doručené upovedomenie o začatí správneho konania vo veci vrátenia neprávom vyplateného náhradného výživného v zmysle § 10 ods. 1 zákona č. 201/2008 Z. z. o náhradnom výživnom. Výsledkom správneho konania bolo prvostupňové správne rozhodnutie č. MII/OPVHN/SOC/2013/93-003 zo dňa 29.04.2013, ktorým správny orgán prvého stupňa uložil žiadateľovi povinnosť vrátiť vyplatené náhradné výživné za obdobie od 01.08.2012 do 31.10.2012 v sume 165,78 Eur dôvodiac, že po zohľadnení výšky vyplateného výživného za predmetné obdobie patrilo žiadateľovi náhradné výživné vo výške 33,39 Eur, vyplátilo sa však v sume 199,17 Eur (rozdiel bol vo výške 165,78 Eur), preto bol žiadateľ povinný vrátiť preplatok na náhradnom výživnom.

Žalovaný napadnutým rozhodnutím č. j. UPS/US1/SSVOPHN/BEZ/2013/13790/002 zo dňa 24.06.2013 rozhodol o odvolaní poberateľa náhradného výživného tak, že toto zamietol a prvostupňové správne rozhodnutie potvrdil dôvodiac, že sumu 165,78 Eur nie je možné považovať za splátku dlžného výživného, nakoľko povinná osoba nevyužila možnosť splácania dlžného výživného formou splátok, preto táto možnosť zanikla.

Voči uvedenému rozhodnutiu žalovaného bol dňa 29.12.2014 podaný protest prokurátora Generálnej

prokuratúry, v ktorom tento navrhlo napadnuté rozhodnutie ako nezákonné zrušiť a nahradiť ho rozhodnutím zodpovedajúcim zákonu. Ministerstvo práve, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky rozhodnutím č. 6795/2015-M_OŠPSSRP zo dňa 13.02.2015 protestu prokurátora Generálnej prokuratúry nevyhovelo argumentujúc, že preskúmalo rozhodnutia správnych orgánov oboch stupňov a dospelo k záveru, že tieto boli vydané v súlade s platnými právnymi predpismi, teda nenašlo dôvod pre ich zmenu resp. ich zrušenie.

Krajský súd rozhodujúc o žalobe na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného podanej prokurátorom Generálnej prokuratúry odvolaním napadnutým rozsudkom rozhodnutie žalovaného zrušil a s poukazom na nutnosť ústavne súladného výkladu ustanovenia právneho predpisu sa stotožnil s názorom žalobcu o nesprávnosti postupu žalovaného, ktorý vyplatené výživné posúdil ako bežné výživné.

Vo vzťahu k odvolacím námietkam žalovaného odvolací súd konštatuje, že žalovaný v odvolaní voči rozsudku namietal v zásade to, že súd prvého stupňa sa nezaoberal jeho námietkami, čím mu odňal možnosť konať pred súdom, navyše rozhodnutie súdu prvého stupňa nie je podľa názoru žalovaného riadne a presvedčivo odôvodnené, je arbitrárne a nepreskúmateľné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky s ohľadom na obsah podaného odvolania posudzoval, či správne orgány pri rozhodovaní vychádzali z dostatočne zisteného skutkového stavu veci a zisťoval, či preskúmacie konanie na krajskom súde bolo vedené takým procesným postupom, ktorý zabezpečoval správny výsledok.

Odvolací súd má za nesporný skutkový stav tak, ako ho v podrobnostiach opísal súd prvého stupňa v preskúmanom rozhodnutí. Odvolací súd po oboznámení sa s pripojeným súdnym a administratívnym spisom musí konštatovať, že v predmetnej veci nebolo možné postupovať inak, ako súhlasiť so závermi prijatými krajským súdom v napadnutom rozhodnutí, že napadnuté rozhodnutie žalovaného nie je v súlade so zákonom, nakoľko krajský súd sa posudzovanou vecou dôsledne zaoberal a vyvodil správne skutkové aj právne závery, ktoré náležite aj odôvodnil, a s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dáva do pozornosti, že v prejednávanom prípade sa na podklade potvrdenia Centra zo dňa 15.03.2013 prvostupňovým správnym rozhodnutím potvrdeným rozhodnutím žalovaného uložila poberateľovi náhradného výživného (pribratý účastník súdneho konania) povinnosť vrátiť vyplatené náhradné výživné za obdobie od 01.08.2012 do 31.10.2012 v sume 165,78 Eur z dôvodu vyhodnotenia jednorazovej platby výživného od povinnej osoby vo výške 165,78 Eur ako preplatku na náhradnom výživnom.

Žalobca, v administratívnom aj súdnom konaní, spochybňoval postup správnych orgánov a poukazoval na nedostatky ich rozhodnutí spočívajúce predovšetkým vo svojvoľnom posúdení druhu vyplateného výživného (bez ohľadu na jeho označenie poberateľom za dlžné výživné) ako bežné výživné. Rovnako tak pribratý účastník, ako poberateľ náhradného výživného, namietal vyhodnotenie zaplateného výživného v sume 165,78 Eur za preplátok, a to vzhľadom na dlžné výživné a vzhľadom na povinnosť povinnej osoby uhrádzať spolu s bežným výživným aj dlžné výživné.

Odvolací súd vo svetle uvedeného ustálil, že spornou otázkou, a pre rozhodnutie vo veci kľúčovou otázkou, bolo posúdenie klasifikovania platby výživného zaplateného povinnou osobou prostredníctvom Centra dňa 31.10.2012 vo výške 165,78 Eur v spojitosti s uložením povinnosti poberateľovi náhradného výživného vrátiť náhradné výživné.

Zákon v ustanovení § 10 ods. 1 zákona č. 201/2008 Z. z. o náhradnom výživnom (ďalej len „zákon o náhradnom výživnom“) upravuje situácie, ak sa náhradné výživné vyplátilo neprávom alebo vo vyššej sume ako patrilo, alebo ak sa dodatočne zistí, že zanikol nárok na náhradné výživné alebo nastala zmena skutočností rozhodujúcich na jeho vyplácanie alebo na určenie jeho výšky za obdobie, za ktoré sa

náhradné výživné už vyplátilo. V uvedených prípadoch poberateľ náhradného výživného je povinný vrátiť neprávom vyplatené sumy alebo sumy vyplatené vo vyššej sume, ako patrili.

Vychádzajúc z ustanovenia § 10 ods. 1 zákona o náhradnom výživnom mal odvolací súd za nepochybné, že v prejednávanej veci nedošlo ani k jednej zo zákonom predpokladanej situácie, pri výskyte ktorej sa vyžaduje od poberateľa náhradného výživného vrátenie vyplatených sumy resp. časti vyplatených sumy náhradného výživného.

Z administratívneho spisu žalovaného pre odvolací súd jednoznačne vyplýva, že poberateľ náhradného výživného považoval sumu vyplatenú Centrom za dlžné výživné (čo uviedol a zdôvodnil v odvolaní voči prvostupňovému správne rozhodnutiu), s názorom ktorého súhlasil aj žalobca, ktorý svoj úsudok prvotne zdôvodnil v proteste voči rozhodnutiu žalovaného a následne v žalobe na preskúmanie rozhodnutie žalovaného. Krajský súd sa stotožnil s uvedeným právnym názorom žalobcu a odvolací súd nenašiel dôvod, pre ktorý by sa mal odchýliť od správneho právneho záveru súdu prvého stupňa. Naproti tomu ostáva pre odvolací súd neznáme, akým spôsobom dospel žalovaný správny orgán k záveru, že v danom prípade sa nejedná o dlžné výživné, ale ide práve o výživné bežné, a to predovšetkým s poukazom na neexistenciu vzťahu medzi dlžným výživným vyplývajúcim z právoplatného súdneho rozhodnutia a podmienkami na posúdenie nároku na náhradné výživné, ktorého účelom je riešenie aktuálnej nepriaznivej situácie nezaopatreného dieťaťa, voči ktorému si povinná osoba neplní svoju vyživovaciu povinnosť. Z uvedeného potom pre odvolací súd logicky vyplýva, že prípadná úhrada dlžného výživného nemôže mať dopad na náhradné výživné.

Podľa názoru odvolacieho súdu správne orgány oboch stupňov v konaní nepostupovali náležite v intenciách príslušných právnych predpisov, nie dostatočne sa zaoberali námietkami účastníkov konania, čoho následkom bolo nie presne a úplne zistenie skutočného stavu veci, a preto ich právne závery o povinnosti poberateľa náhradného výživného vrátiť náhradné výživné za obdobie od 01.08.2012 do 31.10.2012 nie sú v súlade so zákonom.

Odvolací súd po preskúmaní celého priebehu konania konštatuje, že podanému odvolaniu nie je možné vyhovieť, nakoľko boli zistené také pochybenia správnych orgánov, v dôsledku ktorých bolo potrebné napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušiť a vec vrátiť správne orgánu na ďalšie konanie. Preto odvolací súd nemohol postupovať inak, ako súhlasiť s právnymi závermi súdu prvého stupňa, ktorý žalobe žalobcu proti rozhodnutiu žalovaného vyhovel tým, že preskúmané rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom bude tento viazaný vysloveným právnym názorom prvostupňového a odvolacieho súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svetle uvedeného dospel k záveru o potrebe zrušenia preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, preto vzhľadom na uvedené rozsudok krajského súdu, ktorým bolo toto rozhodnutie zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie, bolo nutné potvrdiť. Krajský súd sa podrobne zaoberal námietkami žalobcu a dospel k správne záveru, že rozhodnutie žalovaného nebolo vydané v súlade so zákonom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky s poukazom na závery uvedené vyššie napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. a § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c O.s.p. a § 250k ods. 1 O.s.p. tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.